

זבחים עב
עניין: אגוזי פרך

פסיקתא רבתי פרשה יא

ובתאנים אלא באגוזים, בן ישראל מקבלים כל מי שבא להתגיר. אמר רבי לוי, האגוז הזה יש בו שלשה מינים, אגוזי פרך, ובינונים, וקטרונים. של פרך שנפרך מעצמו, והבינונים אתה מקיש עליו והוא נשבר, והקטרונים (יש) מתקשה [ה]שבר ואתה מקיש עליו באבן ושברו, אף על פי כן אין בו תוחלת. כך הוא ישראל, יש בהם בני אדם שהם עושים מצוה מעצמם, אלו של פרך, ויש בהם שאתה תובעם למצוה ומיד הם נותנים, אלו הבינונים, ויש בהם שאפילו אתה מקיש עליו במה פעמים, אין מועיל הימנו כלום, (אף על פי כן) אמר רבי לוי,

מי השילוח ח"ב למדרש רבה

ושברה. כי לישראל עיקר השלימות שלהם הוא בעת שחסר להם איזה דבר, ומזה ידעו ויכירו שהם מוכרחים לבוא להשי"ת שהוא ישלים להם חסרונם, נמצא שזה הוא אצלם עיקר השלימות, אבל בעכו"ם שהשי"ת נותן להם בעוה"ז כל הטובות להאבידם, ולכן בעת שנחסר להם דבר מה אין להם גיחא ולא ישרה נפשם בהם*.

ספר הזמנים הגש"פ

[יא] **בזוה"ק** (תפוח קפז). אלהי מסכה לא תעשה לך וסמך ליה את חג המזות תשמור מאי האי לגבי האי דמאן דאכיל חמץ בפסח כמאן דפלח לכו"ס. אלהי מסכה מורה שהעכו"ם ליהט"ס אחר רוב טובה מאחר שאין להם שום אמונה וקיווי לישועה. כדאיתא (פסיקתא דרב כהנא) בגוי אחד שעשה סעודה וחסר לו אגוזי פרך ונטל טבלא של כסף שסוה הרבה ושברה ואמר איתן לכוון אמונה וקיווי לעלמא דאחי. אבל אנו חס לא נההנו בזהדין עלמא אין לנו שום תקוה ואמונה יותר. וזה נקרא אלהי מסכה שאינו מאמין רק במה שהוא מסכה מנגש שמונה לפניו לעיניו. היינו חמדת עוה"ז. אבל ישראל הם כמו שכתוב אשרי אדם בוטח בך. שכל מקום שישראל לועקים מאין יבא עזרי מסימין מיד עזרי מעם ה' עושה שמים וארץ וע"כ מי שאוכל חמץ בפסח כאלו עובר לאלהי מסכה:

במדבר רבה פנחס פכ"א, כ'

דורסים, אבל מלעיטין. צדיק אכל לשבע נפשו. כחזו רות המואביה שכתוב בה (רות ב יד) ותאכל ותשבע ותתר, שהברכה היתה בפיה של אותה צדקה. ובטן רשעים תחסר. אלו אמות העולם. מעשה בעובד כוכבים אחד שזמן כל בני עירו. אמר ר' דוסתאי אותי זמן לאותה סעדה עם כל בני עירו, ולא היה שלחנו חסר מכל מטעמים שבעולם אלא אגוזי פרך בלבד. מה עשה, נטל את הטבלא מלפנינו שהיתה יפה כששה כפרי כסף ושברה. אמרתי לו מפני מה עשית כך. אמר לי אתם אומרים שהעולם הזה שלנו והעולם הבא שלכם, אם אין אנו אוכלין עכשו אימתי אנו אוכלים. קראתי עליו ובטן רשעים תחסר.